

ЦПЕНА:

За Црну Гору на годину 8 круна, на по године 4 круне.
 За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 12 кр. на по године 6 круна.
 За све остале земље годишње 20 франака у злату, на по године 10 франака у злату.
 Претплата се прима само у годишња и полугод. роковима.
 Поједини број 20 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ

Претплата се шаље поштом средњом администрацији „Глас Црногорца“ на Цетиње, а коме је наручије, г. Вељу Рамадановићу, К. Ц. агенсу у Хотор.
 Дошао се шаљу Уредништву. Рукописи се не враћају.
 За огласе плаћа се: за сваку ријеч или за број од пет цифара по 4 паре за први пут, а за сваки даљи пут по 2 паре.

Власник: Државна Штампарија

Издаје суботом

Одговорни уредник: Алекса Мартиновић

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО.

Дворске и дипломатске вијести.

— Њ. Кр. В. Господар, Њ. Њ. В. В. Књаз Мирко и Књагиња Наталија са дјецом сашли су прошле недјеље на Ријеку и одатле су Њихова Височанства пошла на Крушевац, а Њ. Кр. В. Господар повратио се данас на Цетиње.

— По најновијим вијестима из Рима, здравље Њеног Кр. В. Књагиње Милене иде све на боље. Блага римска клима учинила је, те данас са срећом има добријех знакова, да болест од које узвишена Болесница болује, почиње мало по мало нестајати.

— Г. гроф од Серсеј-а, француски посланик, отпутовао је јуче на подуже осуство у Париз.

— Г. Петар Максимов, царско-руски министар, повратио се је прошле сриједи са осуства.

— Г. гроф од Ашје, допутовао је на Цетиње прошле суботе, да за вријеме осуства г. грофа од Серсеја отправања послове француског посланства.

— Г. Шарл де Грац, енглески отправник послова, отпутовао је јуче за Рим.

Записници сједница Нар. Скупштине

ЗАПИСНИК

од 14. децембра 1906.

XXXVI редовни састајан редовног сазива Народне Скупштине.

Почетак у 2 сата послје подне.

За министарским столом г. г. министри: Радуловић, Ђуровић, Ивановић и Раичевић.

Предсједник отвара XXXVI. сједницу. Секр. Павићевић чита записник XXXV. сједнице.

Вулетић тражи да му се у говору унесе члан, на који му се исти базирао, коју исправку секретар обећаје учинити, после чега је записник примљен.

Секретар даље чита молбе и жалбе, и то: Луке Тодорова с друштвом из Липова коју је Тошковић узео за свој предлог; Живка Косовића с друштвом из Озринића; Новака Ђукиловића трговца из Шавника; Лаза Бојчевића из Пипера; Вида Симовића из Шарана; Спасоја Ракочевића из Липова; Стева Добриловића из Горанскога; Спасоја Ракочевића из Липова; попа Спасоја Копривице из Бањана; Пера Јововића из Цетиња.

За тим чита предлоге, и то:

1.) Мила Татара, који предлаже да се по уређењу општинских самоуправа подигну општински коневни и амбари, а у варошким општинама кошевски фонд;

2.) Др. М. Радуловића, односно оснивања централне болнице у Подгорици;

3.) Др. Радуловића, односно оснивања полугимназије у Никшићу и Подгорици.

Даље чита питања, и то:

1.) Спасоја Пилетића на министра Ун. дјела, односно укидања дописница од 5 пара;

2.) Сава Вулетића, Јанка Тошковића и М. Павићевића на министра унутрашњих дјела, односно резултата комисије, коју је бив. влада шиљала кроз државу да испита поступак појединих зеленаша, на који су начин давали новац Црногорцима за полазак у Америку.

Послије чита интерпелације, и то:

1.) Сима Шобајића и Милије Павићевића на министра финансија и грађевина, односно тога, што је г. бригадир Михајло Вучинић подигао бенат на млину више моста на Врањидиком Њивама, са којим се вода подсићава и чини Бјелопавлићску

равницу леглом грознице, а осим тога спречава улазак рибе из Скадарског језера, нарочито у Слуп, најбољи риболов на ријеци Зети;

2.) Спасоја Радуловића на министра војног односно тога, што је командант брдске бригаде, г. Блажо Бошковић, без питања племеника и надлежних власти, даривао барјактару Муси Вујићу од комуна Петрушинског, 10 до 15 рала земље и пригорак са око 1400 букава, с којим је самовлашћем повријеђена гаранција имовинског закона. Министар финансија и грађевина, г. Ђуровић изјавио је, да ће на интерпелацију одговорити кад о томе добије подробније податке.

Чита се извјешће г. министра унутр. дјела, да ће на интерпелацију г. Сава Вулетића одговорити 16. ов. мј.

Предсједник извјештава, да ће се прије преласка на дневни ред извршити закљетва посланика г. попа Илије Капичића, коју је исти положио уз чинодјејство г. попа Крста Поповића.

Извјестилац г. Марко Петровић чита у цијелости извјештај одбора за молбе и жалбе, по којима је одбор донио одлуку, да се исте одбију, а да их Скупштина прими к знању.

Др. Марушић пита, има ли одбор што више казати о молбама: Ускоковића и Пулевића.

Извјестилац одговара да је одбор питао министарства и да је добио такве одговоре, по којима се констатовало, да се молитељи и жалитељи одбијају од потраживања.

Вукчевић вели, да је Ускоковић имао право што се није задовољио са рјешењем надлежних, пошто му је одбијена молба.

Извјестилац Петровић изјављује, да је по извјештајима министарским молба Ускоковића неоснована.

М. Николић говори о парници Пулевића, да је и пређашњи Велики Суд држао се закона, изјављујући, да у Скупштини има чланова првог и садашњег Великог Суда, који ће детаљније доказати, а Ускоковић је, вели, био милији грб, па је и пристао на капетанску дужност.

Вој. Церовић вели, да је чуо неку Ровачку жалбу, а није чуо њено рјешење. Тражи, да се иста чита, наводећи, да би криво било, кад је не би саслушали, нарочито дотични посланик.

Министар Ђуровић вели, да би одбор требао одбити све молбе за помоћ, пошто то само влада може учинити.

Министар Ивановић вели, да се Скупштина може мијешати само у оно, што јој закон допушта, а никако нема права над судством, као установама аутономним.

Спасојевић слаже се са господом Ђуровићем и Ивановићем, наводећи, да Скупштина никад не би изашла на крај, кад би претресала и рјешавала молбе и жалбе после судских решења. Слаже се са одбором, односно тестаментом пок. Јова Пулевића, а молбу Ускоковића сматра као неразложну и ненадлежно упућену Скупштини.

Др. Марушић жали, што се не слаже са мишљењем правника и министара, наводећи, да и судови могу бити погрешни. Приједлажује, да је по рјешењу тестаментом пок. Пулевића морало бити заинтересованих и пристрасних судија, за које је позвата Нар. Скупштина, да их открије и пустиш покаже. Предочава, да је и знаменити јунак Марко Горашев имао ванбрачног сина, који му је по жељи признао, и лијеви је пород имао на општу корист, па пита, зашто се не би признао и ванбрачни син пок. Јова Пулевића и дало му се оно, како му то пок. отац тестаментом оставља.

Ђуровић упозорава Скупштину односно одбор за молбе и жалбе, да се не узимају у претрес рјешења Великог Суда, јер би то било против Устава.

Гардашевић вели, да су изрази др. Марушића умјесни, но му је жељу немогуће испунити, пошто је тестамент рјешавао и одбио Велики Суд, па препоручује да би добро било, да се влади стави у дужност да донесе законпројект о наследиству, да у Имовински Законик унесе став, који би предвидио начин за рјешење сличних тестамената.

П. Вуисић вели, да није окончано дјело по жалби, за коју се заузима вој. Церовић. Доказује, да су Пипери били мети, које су били Ровчани, да би пала

крв између заинтересованих брастава. Вели, да је пресуда Великог Суда неправедна, али због тога, што бивша влада није дала да се сетенција односно спорног предјела поништи. Предлаже, да Велики Суд у споразуму с владом узму овај спор у поновни поступак.

Пилетић примјеђује, да нема реда, по којему би се говорило и да је требало о свакој тачки понаособ говорити. Вели, да је пресуда Великог Суда односно тестаментом пок. Јова Пулевића накардна, и предлаже да се поново узме у поступак.

Министар Ђуровић чуђи се Пилетићу, што као правник узима рјешење и старе ствари у поступак, тијем прије, кад је противу пређашњег било, а противу данашњег Великог Суда не може бити апелације, и кад су судови независни.

Пилетић одговара Ђуровићу, да он баш с правног гледишта истиче, да би ову, и ако стару парницу, требало узети у поступак с тога, што ће се за обнову исте изнијети нови докази.

Вулетић примјеђује, да је неправилно рјешавање по овоме извјештају и да је требало рјешавати о појединим тачкама редом. Вели да се др. Марушић с говорницима није разумио. Ако је могло бити мита по пресуди тестаментом пок. Пулевића, то би жалитељ имао право пред Скупштину изнијети те податке, али ако нема тијех факта, Скупштина је ненадлежна о томе рјешавати. Чита чл. 18. закона о чиновницима грађанског реда, изјављује неслажност са одбором односно молбе кап. Ускоковића, наводећи: да су министри у овоме случају погазили закон, а Скупштина би се огријешила, ако му се молби не би одавала, пошто се исти Ускоковић није кандидовао за капетански чин, а ако је по потреби службе исти добио, није му требало смањивати плату, коју је имао као писар Великог Суда.

Извјестилац Петровић објашњује, да се Ускоковић није противио постављању капетаном у своме мјесту, и да није протествовао на плату за неколике године.

Ј. Ђетковић објашњује тестамент пок. Пулевића, убјеђујући, да је бивши Велики Суд о истоме неправедно рјешавао, јер је овај тестамент одбио; а уважио тестамент исте природе пок. попа Марка Беђира из Његуша. Што се тиче сукоба између Ровчана и Пипера — вели — да је пок. Перо Томов чинио сетенцију између ових племена, која је неколика пута долазила у Велики Суд и остала на снази, па се противи, ако би се ова сетенција сада поништила.

Мих. Ивановић предлаже, да се преко ових жалба пријеђе на дневни ред, наводећи, да је сувишно дебатовати о тестаменту пок. Пулевића и молби капетана Ускоковића.

Н. Јовановић вели, да наш рад по извјештају одбору а према чл. 100. Правилника није правилан. Вели, ако Скупштина може рјешавати молбе и жалбе, које су долазиле пред дотичне министре то да се ставе на дневни ред, па да се о њима рјешава. Тражи, да се такође питање Ровачко-Пиперско одложи пошто узима жалбу за свој предлог, о којему ће се дебатовати кад буде на дневном реду.

Извјестилац Петровић вели, да су прочитане жалбе прешле надлежне министре и Велики Суд.

Вукчевић упозорава извјестиоца, да се је Ускоковић жалио не само надлежном министру, него и Држ. Савјету, по без судије. Слаже се са Ђуровићем, да су судови независни, али и са др. Марушићем, по да Скупштина не може рјешавати судске пресуде. Мишљена је, да би Скупштина требала донијети одлуку, да се тестамент Пулевића поново упути Великому Суду.

Вој. Церовић вели, кад се не би освртали на молбе и жалбе, онда не би се требале упућивати Скупштини, нити би требао постајати одбор за исте. Одбија нападе на Велики Суд и вели, ако је било каквог подмићивања односно пресуде тестаментом пок. Пулевића, да се новим доказима покрене парница, па виновнику — примаоцу мита — да се да заслуга, а да се не приговара оно што није познато а чиме се компромитује Вел. Суд, што је неправдо.

Вој. Церовић вели, кад се не би освртали на молбе и жалбе, онда не би се требале упућивати Скупштини, нити би требао постајати одбор за исте. Одбија нападе на Велики Суд и вели, ако је било каквог подмићивања односно пресуде тестаментом пок. Пулевића, да се новим доказима покрене парница, па виновнику — примаоцу мита — да се да заслуга, а да се не приговара оно што није познато а чиме се компромитује Вел. Суд, што је неправдо.

Вој. Церовић вели, кад се не би освртали на молбе и жалбе, онда не би се требале упућивати Скупштини, нити би требао постајати одбор за исте. Одбија нападе на Велики Суд и вели, ако је било каквог подмићивања односно пресуде тестаментом пок. Пулевића, да се новим доказима покрене парница, па виновнику — примаоцу мита — да се да заслуга, а да се не приговара оно што није познато а чиме се компромитује Вел. Суд, што је неправдо.

Вој. Церовић вели, кад се не би освртали на молбе и жалбе, онда не би се требале упућивати Скупштини, нити би требао постајати одбор за исте. Одбија нападе на Велики Суд и вели, ако је било каквог подмићивања односно пресуде тестаментом пок. Пулевића, да се новим доказима покрене парница, па виновнику — примаоцу мита — да се да заслуга, а да се не приговара оно што није познато а чиме се компромитује Вел. Суд, што је неправдо.

Љ. Бакић вели, да у држави постоје три власти; законодавна, управна и судска, и свака има свој круг рада, те се једна не смије мијешати у рад друге, ако то није законима предвиђено. Судска власт је независна и Народна Скупштина не може се мијешати у судске ствари. Ако се ко у судству огријеша о Закон, министар правде ће га казнити, или може посланик интерпелисати министра, ако то овај не учини.

Ристо Поповић предлаже да се узме на претрес тачка по тачка одборског извјештаја.

Потпредсједник вели, да наш правилник није предвидио рјешавање молба и жалба, па пита, оће ли се пријећи на претрес појединих тачака, што Скупштина усваја.

Извјестилац чита прву тачку извјештаја. Тошковић вели, ако Ускоковић није поднио молбу за чин капетански, то би му требало дати плату, коју је имао.

Вукчевић вели, да нема акта, по којему би се констатовало да је Ускоковић пристао на премјештај са мањом платом капетанском.

Предсједник предлаже, да се Ускоковића молба поново спроведе надлежном министру на увијај.

Г. Церовић вели, да нема чиновника, који се не би начисто примио друге дужности, нити би министар деградирало чиновника платом без његова одобрења. Слаже се са одбором, јер ако бисмо заступали поједине молбе и жалбе, онда другога посла не бисмо ни имали, но би смо испитивали разне неправде од 1870. године.

Спасојевић вели, да је Ускоковић знао закон и прије, него је послат за капетана, па предлаже да се пријеђе преко овог питања.

Вулетић приговара Церовићу, као да не познаје прилике чиновника и министара из раније. Вели, да министар није смио помишљати на то, зна ли Ускоковић закон или не, а пошто је чиновник апеловао, то да се задовољи његова молба.

А. Радовић вели, да се ово питање много теорише, а да се неки посланици међу у ствар, која им није позната. Објашњује, да се Ускоковић жалио, како као писар В. Суда не може живјети на Цетињу, па је пристао, и ако је тражио више, са одређеном платом за капетана код своје куће, но и поред тога узето јеу обзир његово стање, за то му је одређен додатак од 200 кр., који припада капетанима варошким, као што је имао Радоје Поповић и Илија Мијушковић с обзиром, да су имали више плате у првој служби.

М. Николић примјеђује, да неки посланици изгледају као адвокати Ускоковића. Напомиње, да је поп Вуко именован био за капетана, па кад је видно, да је имао мању плату по учитељ, одбио је понуду.

Пилетић примјеђује, да ниједан министар нема право из свога надзиравања ресор другог министарства. Предлаже да се пријеђе на другу тачку дневнога реда.

Потпредсједник ставља на гласање прву тачку, која је примљена по извјештају одбору.

Извјестилац чита другу тачку.

Ристо Поповић вели, да се могу чиниети допуне и измјене у закону, но оне потичу од владе. Предлаже да се не одбијају молбе за премјештање капетанских канцеларија, но док се у Скупштини ријеше.

П. Церовић се не слаже са Поповићем да један молилац или жалитељ може дати иницијативу у Скупштини, но би требало молбе за премјештај канцеларија капетанских претворити у један предлог, па кад би се односни закон претресао, да се предлог на исти примијени.

Поп Н. Симовић објашњује све неприлике са којих би требало премјестит канцеларију капетаније Братоножићке.

Др. Марушић вели, да је вапијућа потреба организација наших општинских самоуправа.

Пилетић предлаже, да заинтересовани посланици сличне жалбе узму за своје предлоге.

Ристо Поповић не слаже се са Пилетићем јер би сувишно било на тај начин шиљати молбе Скупштини. Предлаже, да Скупштина увиди, да ли ће се сличне жалбе упутити министру, који би их про-

учио и о њима поднио формални предлог Скупштини.

Потпредседник ставља на гласање другу тачку одборског извјештаја, која одпада, за тим даје 10 минута одмора.

Послије одмора.

Председник наставља прекинуту сједницу.

Извјештај чита трећу тачку извјештаја.

Вулетич примјеђује, да има разних погрешака и злоупотреба код поштанских чиновника, према којима није једнако и законито поступљено.

Извјештај упозорава да ће то анкета извиђет.

Л. Јововић објашњује неправилности већине поштанских чиновника и поступак надлежних. Вели, да су већина способних дигнути, но који су у Србији добили мјеста; други су пак остали привремено и као дијурнисте, али без права на указ или пензију.

Пилетић вели, да је влада са таквим решењем погрешно поступила, пошто има таквих чиновника, који примају по неколике хиљаде круна, те се не сматрају као дијурнисте.

Гојнич примјеђује, да се много примјеђује бившој влади, било из незнања или тенденције, на објашњује појединости поштанских чиновника, нарочито оних, који су чинили злоупотребу. Вели, да се је бивша влада постарала што је поштанске чиновнике класирала наградивши их морално, што су указом постављени, а он као тада надлежни министар, жалио је, што неке одличне чиновнике у поштанској струци због погрешака није могао произвести.

Пилетић примјеђује Гојнићу, за што баш неки да имају добру плату, а молитељ Јаблан да нема никакву и предлаже, да се препоручи Министру Ун. Дјела.

М. Татар предлаже, или да се сви дефрауданти истјерају из службе, или да се сви у исту поврате. Наводи и то, да Јаблан није дефраудант, него је због болести напустио службу, па предлаже, да се истоме прими молба.

Спасојевић вели, да смо један пут ријешили, да се сви љупеги тјерају, па предлаже да се дигну сви, ако их има на служби, и да смо досљедни само себи.

Шобајић се слаже са Спасојевићем, а примјеђује Гојнићу, кад вели, да је влада била приморана дати указе поштанским чиновницима, који су дати пред сазив скупштински и то више незаконито, само да не би поштанске канцеларије остале празне.

Вулетич жали, што га Спасојевић није разумио, да је он говорио у томе смислу, да према свакоме будемо једнаки.

Гојнич жали, што се Шобајић позива да су укази поштански незаконити, напомињући, да ниједна струка није законом предвиђена за унапређење, осим учитељске, и да је поштанска била запустена, за то им је према пројекту дата морална задовољштина.

М. Павићевић слаже се са Шобајићем и примјеђује Гојнићу, да је влада поступила незаконито, производећи поштанске чиновнике указом по пројекту, прије него га Скупштина изгласа а влада санкционише. Примјеђује, како су неки фактори производили подручне чиновнике и унапређивали их а неки нијесу, дакле чинило се, како је којему фактору драго, без обзира на постојеће законе или да ли су законски пројекти одобрени у Народној Скупштини.

Потпредседник ставља на гласање тачку III, која је примљена по редакцији одборовој.

Извјештај чита тачке: IV, V, VI и VII, које су примљене по извјештају одборовом; за тим чита тачку VIII.

Ј. Љепава примјеђује, да изгледа према извјештају одборовој, да је начелник Мин. Просвјете дао Перу Мартиновићу чин секретара, а вели није, на објашњује ток по тој ствари.

Др. Марушић вели да је хтио о тој ствари питати начелника, а пошто је чуо изјаву истога, тврди, да је она добар документ за Пера Мартиновића, и тражи, да му се то право не узурпира.

Извјештај Петровић признаје нејасност Министарског и Државног Савјета у рјешавању по овом предмету.

Раичевић вели, кад је министарство рјешавало ово питање, базирало се на неко законско право. Вели да је Пера Мартиновић требао постати секретаром законито, т. ј. указом.

М. Павићевић вели, да је неправдо рјешавано по овој ствари с тога: што је Мартиновић вршио дужност секретара; што га је надлежни министар на то предложио Господару, који је предлог Господар одобрио; а тимем прије, што се од дужег времена за то мјесто кандидује, међутим примљен је и указом постављен онај који није квалификованији од Мартиновића, а тек сада ступа у напуштену државну службу, а није познато је ли се за ово мјесто кандидувао. Тврди да је по молби Пера Мартиновића рјешење Државног Савјета остало недосљедно, пошто по истоме није дошло лице за

секретара Мин. Просвјете факултетским квалификацијама, због чега је Држ. Савјет одбио Мартиновића.

Н. Јовановић вели, да се је Пера Мартиновић потписивао као секретар Мин. Просвјете кад је заступао начелника истога Министарства. Тврди да му је учињена неправда и тражи, да се ово питање узме у строго разматрање.

Ристо Поповић вели, да би добро било прочитати акта односећа се на ово питање, из којих би се закључило у чему је ствар. Напомиње да је послје 1903. г. махом добиван указ, а прије речене године на предлог дотичног министра Господар је усмено одобравао унапређење чиновника.

Мин. Раичевић позива се на закон, по којему је Мартиновић морао добити указ, а друго је питање, је ли он био раније секретар, док је добио декрет од стране надлежног начелника.

Ристо Поповић упозорава, да сами декрет тврди, да је он био раније секретар. Др. Марушић вели, ако је све онако, како каже начелник и како гласе акта, онда је Мартиновић имао право назвати се секретаром и тражити да му се та дужност даде.

Гардашевић вели, да одбор није могао дати мишљење на основу самих предлога, да се Мартиновић назове секретаром.

Ј. Љепава обраћа пажњу на предлог бив. мин. Просвјете, г. В. Сима Поповића, у којему се помиње ријеч „стална“, из чега изводи закључак, да је Мартиновић имао назив секретара, наводећи, да је сасвим друго питање, до кога је кривица, што исти није постао указом.

Спасојевић напомиње, да се од 1903. године унапређење свакога чиновника морало произвести указом, што за овај случај није учињено, те је и молба и оволика дебата излишна, пошто претпис начелника није кадар извести подручног чиновника за секретара.

Вулетич напомиње, да је Држ. Савјет при рјешењу овог питања гледао, је ли закон повријеђен, на основу чега је његово рјешење сљедовало. Говори, да је исти бивши министар Поповић у изјесним случајевима обарао усмено чланове закона. Вели, да се све своди на то: је ли надзорништво било стално надлежно или не.

Н. Јовановић вели, да давање указа о одликовању, показује, да је Мартиновић био секретар.

Мин. Раичевић примјеђује, да и ако је био секретар у надзорништву, не мора бити секретар и у министарству, наводећи, да је ранг секретара министарства виши и да га је требало добити нарочитијем актом.

Тошковић вели, ако се у ма чему усвојио предлог министарски, требало га је у цјелости усвојити, јер је у истом предлогу било предвиђено два надзорника, а они нијесу вршили дужност за двије године, док су постављени данашњим указом, па је мишљење, да би г. Мартиновићу требало обезбједити дужност секретара.

А. Радовић тврди, да је Симо Поповић био још министар просвјете, да би Пера Мартиновић добио право секретара, а да је крив Мин. Просвјете и начелник Љепава, што га нијесу предложили за указ, а Државни га је Савјет одбио с тога, што није имао факултетске квалификације.

Љепава вели, да министар није могао подијети указ, пошто је истог дана кад је предложио Мартиновића, дао оставку.

Ивановић вели, да су акти неважећи, јер по њима није испуњена законска форма.

Ристо Поповић напомиње, да је и прије 1903. г. било секретара, који су доносили указом произвођени. Напомиње да није нико имао прече право за секретара Мин. Просвјете од Пера Мартиновића, ако не би био са већим квалификацијама, као и то, да га је Државни и Мин. Савјет могао једним потезом пера одустати.

Спасојевић признаје, да му је учињено криво, што није 1903. год. указом постављен секретаром но није питање о томе, но је ли, или није он секретар.

Др. Марушић примјеђује, да се неки говорници удаљују од нашег примитивног доба прије 1903. г., па пита, је ли право узимати на душу, ако је неко прије три године требао произвести се указом, кад је то надлежни министар предложио и Господар ријешити и кад је државни и Мин. Савјет погрешно рјешавао.

Председник ставља на гласање тачку 9. одборског извјештаја, која је одбијена.

Мин. Ђуровић напомиње, да пошто Скупштина не може дати указ, то зависи од Владе, а она ће гледати, да се у будуће слични случаји не би дешавали.

Председник вели, да ми од владе не тражимо ништа више, но да она учини најправедније и законито, за тим закључује сједницу у 6³⁰, а заказује XXXVII. 15. ов. мј. у 2 сата послје подне.

Председник Народне Скупштине, В. Шако Петровић.
Секретари, Љуб. Бакић, Милија Павићевић.

ЗАПИСНИК

од 15. децембра 1906.

XXXVII редовни састанак редовног сазива Народне Скупштине.

Почетак у 2 сата послје подне.

За министарским столом г. г. министри: Радуловић, Ђуровић, Ивановић, Раичевић и Гатало.

Председник отвара XXXVII сједницу. Секр. Павићевић чита записник XXXVI сједнице.

Пријављују се: Пилетић и Вукчевић, којима је потраживање изазвало живљу дебату, у којој су учествовали: Спасојевић, Бакић, Павићевић, Вулетич, Раичевић и Марушић, послје које је записник примљен.

Секр. Павићевић чита молбе и жалбе и то: Оф. Шака Милошевића с друштвом — таторима Влашке цркве; прота Кане с Цетиња; Богдана Велашевића с друштвом из Д-града; поручника Ђорђевића Драговића из Загарача; Блажа Костића испред општине Дучићске; Груице Бошковића с друштвом — питомци војног телеграфа из Д-града; Мата Бањевића с Цетиња; барјактара Јока Мићановића из Боричја; поручника Јагоша Велимировића из Подгорице; ком. Милована Кршикана из Ускока и Добрковића из Мачуга (Црмнице), на коју је министар грађевина, г. Митар Ђуровић изјавио, да ће у смислу те жалбе наредити инжењеру, да на лицу мјеста ствар извиди.

За тим чита предлоге, и то:

1) Г. Баја Гардашевића с 40 посланичких потписа, односно успостављања правозаступника — адвоката.

2) Г. попа Крста Поповића с друштвом, односно премјештаја Велике Гимназије с Цетиња у Подгорицу, и то у почетку 1907—8. школске године.

Даље чита извјешта г. г. министара, и то:

1) Мин. Унутр. Дјела г. Мих. Ивановића, који извјештава, да је Министарски Савјет ријешити, да се удовици пок. кап. Уроша Шаулића одреди годишња потпора од 200 круна;

2) Министра Правде, г. Милисаву Раичевића, који извјештава, да ће на интерпелацију г. С. Шобајића, односно правилнијег и бржег изрицања правде, одговорити 21. јануара 1907.;

3) Министра Правде, г. Милисаву Раичевића, који извјештава, да ће на интерпелацију г. С. Шобајића, односно уређења Обл. Суда у Никшићу, одговорити 25. јануара 1907.;

4) Министра Председ. и Иностраних Дјела, г. Марка Радуловића, који јавља, да ће на интерпелацију г. Милисаву Николића, односно издавања пасоша, одговорити 15. ов. мј.;

5) Мин. Војног, г. Данила Гатала, који извјештава, да је Министарство Војно означило за чланове војног суда у дисциплинарним преступима питомца под-офицерске школе у Подгорици, г. г. посланике: бриг. Јова Мартиновића и великосудију Риста Поповића, молећи предсједништво Народне Скупштине, да исте ослободи од похођења скупштинских сједница за неопредељено вријеме.

Гардашевић пита за своју интерпелацију, по којој је интерпелисао Министра Правде о затвореницима у Казненом Заводу, који нијесу пресуђивани.

Мин. Раичевић одговара, да та интерпелација није њему упућивана.

Секр. Бакић изјављује, да ће видјети по дјеловодном протоколу, је ли упућена, па ако није, да ће је упутити.

Пилетић примјеђује вишу загријаност међу посланицима, од кад се сједнице држе послје подне, па предлаже, да се држе прије подне.

Вукчевић пита, на кога Пилетић истиче загријаност, наводећи, да се то не може односити за цијелу Скупштину.

Председник говори о одмору божићних празника и предлаже, да би добро било упитати владу за буџет, кад ће га поднијети, па да се према томе одреди одмор.

Мин. Ђуровић вели, да ће влада, пошто јој се саопшти закон о буџету и пошто се исти потврди, у року од 15 дана поднијети буџет. По овоме предмету узели су учешћа: г. г. Др. Марушић, Спасојевић, Г. Церовић, Пилетић и Гардашевић.

Потпредседник Церовић се је између осталог у своме говору изјаснио, да ће предсједништво једнога дана рећи: закључује се ова, а идућа сједница заказује за извјесни дан.

Нико Татар предлаже, да се свако гласање уноси у записник, да би се знало, какво начело и мишљење имају поједини посланици односно извјесних питања.

Потпредседник упозорава, да би то било против закона за гласање сјеђењем и устајањем и да такве ствари не излазе у записник.

Прелази се на дневни ред, но прије читања извјештаја потпредседник тражи, да Скупштина донесе одлуку за г. Пера Мартиновића према јучерашњем поступку гласања. Узимају учешћа по овом питању

г. г. Гардашевић, Др. Марушић, Ивановић, Шобајић и Мин. Ђуровић.

Потпредседник вели, пошто је Народна Скупштина одбила предлог одборски, то тражи да се истакне мотивација с прелазом на дневни ред.

Мин. Ђуровић тражи, да који од господо посланика предложе мотивацију, а да влада то не чини.

Ристо Поповић предлаже, да се донесе скупштинска одлука с мотивацијом и то:

а.) Односно молба за премјештај капетанских канцеларија. „Да се предложе Кињ. Влади, да пручи односна питања и поднесе формални предлог односно измјена и допуна у закону о административној подјели за премјештај капетанских канцеларија.“

б.) односно жалбе г. Пера Мартиновића: „Да се у смислу прописа чл. 103. тачка 3. пословника односно жалба препоручи влади не признавање.“

По овом питању узимају учешћа г. г. Саво Вулетич и Пилетић.

Потпредседник ставља предлог Риста Поповића на гласање, т. ј. III-ју тачку о премјештају капетаније Братоножићске и осму тачку, односно молбе Пера Мартиновића, које је предлоге, као владине, Скупштина примила.

Извјештај чита тачку 9. која је примљена у смислу тачке 3.; за тим чита тачку 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21. и 22., од којих се тачка 20. и 22. узимају као посланички предлози.

Извјештај чита тачку 23. односно завјештаја пок. Јова Пулевића, о којој је дуже и на прошлој сједници дебатовано, за које питање поново узимају учешће у дебати г. г. Др. Марушић, Г. Церовић, Ђетковић и министар Ђуровић, послје које је дебате тач. 23. примљена по извјештају одборовој.

Извјештај чита II-гу категорију молба, о којима дотични министри нијесу донијели рјешење, и које је одбор за молбе и жалбе упутио надлежнима на мериторно рјешење.

П-председник даје 10 минута одмора.

Послије одмора.

П-председник наставља прекинуту сједницу, извјештавајући, да ће се читати извјештај друге категорије молба у појединостима, а упозоравајући, да Скупштина на основу чл. 100. Правилника не може по њима ништа рјешавати, само ради форме да их саслуша.

Ивановић примјеђује недоследност, како би се читала тачка по тачка молба ове категорије, већ предлаже, да се прије преко њих, пошто се у Скупштини исте одбијају.

П-председник одговара, да је он у смислу закона позвао извјештај, да чита извјештај у појединостима, и ако о њима не може рјешавати Народна Скупштина, а она да саслуша тачку по тачку и да их прими к знању.

Извјештај чита поједине тачке, које су саслушане и примљене к знању. За тим чита трећу категорију молба и жалба, по којима су дотични министри донијели рјешење, но са којима се молитељи — односно жалитељи, нијесу задовољавали. Овај извјештај чита у цјелости, за тим у појединостима, и то:

1. тач. односно молбе Јака Дреце овдашњег, који се жалио да му општинска управа, Министарство Унутрашњих Дјела и Држ. Савјет, нијесу дозволили крчмарску радњу у властитој кући, коју је доцније принуђен био продати. Ово питање изазвало је дебату, која је дуже трајала, а по којој су узели учешћа, и то г. г. Вулетич, Гојнич, Тошковић, Сп. Пилетић и Ј. Пламенац, који су објашњавали поједине законске одредбе и правдали поступак општинске Управе, изјашњујући се противу рјешења одбора за молбе и жалбе; за извјештај одбора за молбе и жалбе, а противу поступка општинског суда, Министарства Унутр. Дјела и Држ. Савјета, наводећи, да је Дреци учињено криво, узимали су учешћа у дебати г. г. Милосав Николић, Н. Јовановић, Гардашевић, Шобајић, Вукчевић и Др. Марушић.

Министар Ивановић, налази да није могао бити повријеђен закон, нити права Јака Дреце, већ једино фактички интерес, јер се ствари ове врсте рјешавају по сходности и општем интересу.

Потпредседник извјештава, да се прва тачка треће категорије одборског извјештаја ставља на гласање, но због сумњивог резултата прешло се на поименично гласање, по којему је за предлог одбора за молбе и жалбе гласало 23, а противу истога 21 глас.

П-председ. пита, како ће се поступити према оваквој скупштинској одлуци.

Гардашевић вели, да је са оваквом одлуком Дреца добио моралну сатисфакцију по којој ће се управити, да не би продао и друге куће, а да се стави влади ова скупштинска одлука на признавање. Узимају даље учешћа о овом питању г. г. Пилетић и поп Војин Поповић.

Предсједник закључује сједницу у 6^{1/2}, а XXXVIII заказује 16. ов. мј. у 2 сата после подне.

Предсједник Народне Скупштине, В. Шако Петровић.
Секретари: Љуб. Бакић, Милија Павићевић.

Друга конференција мира у Хагу.

Већ од дуже времена поговара се, да ће у мјесецу јуну о. г. бити сазвана друга конференција мира у Хагу, а да око њеног сазива највише ради Русија. И заиста, руски цар упутио је државног савјетника проф. Мартенса, да обиђе неке европске дворове и да поради, да се прије састанка конференције дође до потпуног споразума у питањима, која би се тамо расправљала, јер би непредвиђени расцеп на конференцији могао довести и до — рата.

Као и прије осам година, кад се је и опет иницијативом цара Николе, састала прва конференција у Хагу, и данас ће сав просвијећени свијет величати и одобрити овај мирољубиви корак Русије, али су се у ових осам година многе ствари измениле, како у политици, тако и у географији и трговини.

Рат између Америке и Шпаније довео је прву до империјалистичке политике и данас она игра много већу улогу у концерту свјетских велесила. Такође и данашњи, не баш пријатељски одношаји између Инглеске и Њемачке, особито у индустријском смислу, сваки дан захваћају све озбиљније форме; па онда јапанска побједа на Далеком Истоку, а за тим и неизвјесно стање између Америке и Азије, све то чини, да се о правој и искреној акцији за мир данас не да ни помислити. Осим тога не смије се заборавити, да ова конференција долази одмах иза оне у Алџезира-су, на којој се најбоље видјело, да није увијек паметно позивати се на племенитост политике. Истина, ствар око које се на овој конференцији расправљало, није једнака са оном, што ће се изнијети на Хашкој конференцији, али код свих припрема, да се успостави трајан мир, државе се и даље оружају, јер не вјерују у мир, који би могле дипломате да извојују.

Код света тога песимизма не смије се ипак тврдити, да овакве конференције немају и своју добру страну. Доста је споменути само случај са руском флотом код Хула, што би, да је то било прије прве конференције у Хагу, свакако довело до рата, јер су духови и с једне и с друге стране толико били распањени, да се не би могао избећи сукоб, тим мање, што је Инглеска била и одвише заинтересована за судбину Јапана.

Али да ће друга конференција донијети оно, што се на првој није смјело износити на претрес — у то нико данас не вјерује, а многи су који страхују, да се не поквари и оно, што се на првој закључило. Може бити да имају и право. На првој конференцији Инглеска никако није хтјела да учествује, ако се позову представници Трансвала и Оранџа, а онда још нико ни мислио није, да ће та пријетња Инглеске бити тако кобна по мир и слободу једног јуначког народа! Свак се онда бавио Ватиканом, који није могао бити заступан, јер се Италија противила, а данас, на ову другу конференцију, противила би се и Француска. Такође је за хашку конференцију деликатна ствар питање о дуговима, које појединци или државе страним повјерицима не плаћају. Ово ће питање по свој прилици покренути Турска и јужно-америчке републике, које су позајмиле новац из Европе, а без сумње ће при расправљању тога предмета учешћа узети и Сједињене Аме-

ричке Државе, које би рад да својим мањим америчким републиканима приштеде оне силне демонстрације европских флота, које се чеће пута тамо ненадно појаве и под пресијом врше наплату. Томе би се пак опрле све европске велесиле, особито Њемачка, која сваке године све више нагомилава свој новац у Америци и одатле црпи силан интерес.

Да ли ће се на овој конференцији истаћи питање о скраћењу општег наоружања, то се још не зна, јер неке државе и сад протестују против тога. Инглеска — како изгледа — остаје ипак при томе да конференцији поднесе такав предлог, а тешко је у томе не придружити јој се. Тај ће предлог принудити представнике држава, да се о овом важном свјетском питању изјасне, а отворено и искрено објашњење може само појачати вјеру о истинским намјерама појединих влада.

И тако ће друга хашка конференција имати доста питања да претреса, а њени резултати мораће најпослије довести до оног циља, којим је задахнут руски цар као њен покретач, јер је од год. 1899. идеја свјетског мира знатно ухватила корјена и јер се оно, што се за вријеме прве хашке конференције сматрало још као смјела фантазија, данас прима са највећим одобравањем и у најконсервативнијим круговима.

ЊИЖЕВНОСТ, УМЈЕТНОСТ, ПРОСВЈЕТА

(Др. Виктор Емануел III.) Најмлађи доктор је Краљ талијански; ту скоро добио је он ту титулу (почасну) доктора права са универзитета у Филаделфији. Предао му је диплому тога почасног доктора посланик Сједињених Држава у Италији. Један од разлога за то одликовање свакако се има тражити и у живом учешћу краља Виктора Емануела у плановима Америчанина Лубина о оснивању једног међународног пољопривредног института у Риму. Краљ се не само за ту ствар заинтересовао, већ је и практички учествовао у њој, учинив повећи поклон у циљу што скорје оснивања тога института.

Иначе се ништа поуздано не може рећи о узроцима тога одликовања. Али, и ако оно не би имало за основу какву фактичку заслугу краљу, ипак је мало њих међу крунисаним главама Европе, који би са више права пониијели ту титулу, но краљ талијански. Он је не само — поред рођака му Дуке од Абруце — један од најинтелигентнијих и најживље заинтересованих за науку чланова дома Савојскога, већ и један од најобразованијих суверена на свијету. Као и мати му, и Виктор Емануел има живог интересовања и разумијевања класичке литературе свога доба; нарочито воли историју и све њене помоћне науке, а на пољу нумизматике он је и сам вриједан скупљач и прави стручњак. У памћењу своје Виктор Емануел има веома многа факта историјских дисциплина, као географије, етнографије, и т. д., све их је он марљиво студирао. Ко је имао прилике, да са њиме води мало дужи разговор, који води час на ово, час на оно поље, тај се могао увјерити о сигурном суђењу и солидном знању Краљевом у најразличитијим предметима, како Краљ све то лијепо удеси и исказе према знању онога, са киме говори. И тако је нови млади доктор потпуно заслужно добио докторску титулу од универзитета у Филаделфији.

(Нови чланови Српске Краљ. Академије Наука.) Српска Краљ. Академ. Наука у Биограду изабрала је на главном годишњем скупу 5. фебруара ове године за своје нове дописне чланове ову го-споду:

1. Филипа Фортунатова, редовног члана руске Академије Наука;
2. Михаила Н. Спералскога, проф. немилског истор. филиал. института;
3. Илију Е. Рјепина, руског живописца;
4. Ђорџа Поливку, проф. универзитета у Прагу;
5. Михаила Бобрмилског, проф. универзитета у Кракову;
6. Д-ра Емила Хомала, наставника на универзитету у Паризу;
7. Видуа Вулетиа Вукасовића, проф. у Дубровнику; и
8. Јосифа Маринковића, почасног члана Академије у Биограду.

(Награђени приповједач.) „Бранково Коло“ у свом седмом бр. од 16. фебруара 1906. године донијело је ову биљешку:

„Поштованим претплатницима“.

Расписујемо двије награде, једну од 100 круна и другу од 60 круна за двије најбоље оригиналне приповјетке (драме у прози или стиховима, роман, црте, слике и томе слично), које изиду у овој години „Бранкова Кола“. Молимо наше уважене претплатнике, да до краја године кажу своје мишљење, коме да се прва награда додијели. Другу ће награду досудити она господа, која су из пријатељства према овом листу и српској лијепој књижевности установили ову награду.

У изгледу је да ће се наскоро можда још једна награда објавити. Све је то само зато, да наш лист придонесе што више може напретку српске књижевности. Имамо жалосног искуства са прошлости, али још више имамо добре наде за будућност. Српски читаоци треба да покажу, да су достојни читаоци претплатника и читалаца књижевних листова у других болних и напреднијих народа. Ми у то вјерујемо и овим их изазивамо, да кажу ко су и колико знају и разумију. По њихову одзиву даде се много што шта закључити и колики је интерес за лијепу књижевност, колико је који писац омиљен и какав је укус у публици“.

У Бранковом Колу у броју 7. од 8. фебруара 1907. год. читамо пак ову објаву:

Досуђена награда.

Прву награду добила је већином гласова приповјетка Зар. Р. Поповића „Српска Борија“.

О овом писцу, човјеку који ријечју и пером вјерно слика живот наше неослобођене браће, било је неколико пута похвалних оцјена у нашој јавности. Понављати то било би незгодно, али ипак допуштено нам је искрено се зарадовати, што је и шири јавност прихватила Суд стручњака, критичара, и што је приповјетку Заријину прогласила најбољом од свих печатаних у Бранкову Колу за 1906. годину.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

(Буџет за г. 1907.) Предлог државног буџета за годину 1907, како га је Књажевска Влада израдила, штампан је и поднесен Народној Скупштини на претрес.

У предлогу предвиђени су државни приходи са кр. 2,773,690., а државни расходи са кр. 2,730,994 и 51 п., те се према томе за год. 1907. указује суфицит од кр. 42,695-49 пара. У сравњењу са прошло-годишњим буџетом приходи за 1907 год. предвиђени су за кр. 320,790 више од предвиђених прихода за год. 1906., а тај вишак долази поглавито отуд, што царински приходи, наплаћени за г. 1906, изнесе скоро онолико, колико је предвиђено за г. 1907.; што о наплати пореза није досад правилно рачун вођен и што многи државни приходи нијесу никако у држ. буџет уношени били, те тако никад није било у нашем газдовању буџетског јединства. Сувише, Држава је ове године узела у своје руке од цетињске општине монопол цигар-папира, а овој је у мјесто тога одредила повремену годишњу помоћ од кр. 15,000. Према увећаном приходу предвиђен је сразмјерно и већи укупни расход, којим би се у првом реду ударно рационални основ нашој запуштеној привреди, и то уређењем болних и бржих комуникација, подизањем разних грана домаће привреде, изучавањем катастрофа и правичнијег опорезовања земљишта и т. д., а за тим би се и поправило досадашње слабо стање наших учитеља, поштанско-телеграфских и судских чиновника. Осим тога, овим вишком предвиђене су за разна државна надлежња лијепе и издашне помоћи за издржавање добрих ученика у нашим и страним стручним школама, као и за изашиљање домаћих синова у иностранство ради усавршавања у разним гранама државне администрације.

Као ирилози додати су предлогу буџета на основу чл. 13. Закона о држ. буџету још и приходи и расходи монопола дувана, свештеничког приреза и обавезног рада. Укупна предвиђена сума тих ванбуџетских прихода и расхода за год. 1907. износи: приход од монопола дувана кр. 1,678,665., расход кр. 1,444,344-34 п.; приход од свештеничког приреза кр. 126,100., расход кр. 130,605 — мањак од кр. 4,505 има се подмирити од интереса на новац свештеничког фонда; приход од обавезног рада кр. 200,000, која се сума према рјешењу Народне Скупштине има утврдити на градњу и поправку државних, општинских и племенских путева, мостова и др. —

Укупна, дакле, сума наших буџетских и ванбуџетских прихода за год. 1907. предвиђена је са кр. 4,778,455, а укупна сума расхода са кр. 4,501,438 и 85 п., те се према томе указује укупни суфицит од кр. 277,016 и 15 п.

Предсједник Министарског Савјета, заст. министра финансија и грађевина, г. А. Радовић упутио је предлог буџета Народној Скупштини спроводним писмом, које гласи:

„При уређењу буџета Влада се држала начела, да је правилно и добро израчунат, а тако исто и извршен буџет, најбољи темељ и подлога за правилно напредовање једне земље. Али при томе треба имати на уму, да се у буџету показују слика и резултати опште државне администрације, те се с правом и каже, да је буџет огледало опште државне администрације, и докле год се у истој не изврши корјенита реформа, није се надати знатном и правилном смањењу расхода.“

У осталом, наш циљ не треба ни да буде смањење буџета, него се морамо постарати, да се економска снага народа толико оснажи и подигне, да га овај може лако сносити.

О мјерама, које Влада у том погледу намјерава предузети и о начину, како да се добије стална равнотежа у буџету, моћићете судити приликом претреса истог.

У предложеном буџету Влада није могла учинити веће уштеде уштед кратког времена, које је имала за склапање буџета, као и уштед тога што није сматрала за оправдано, да сама путем буџета поремети општу државну администрацију; али увиђајући могућност уштеде у извјесним партијама буџетским, Влада је и унијела чл. 6. у финансијском закону“.

За проучавање буџетског пројекта Народна Скупштина изабрала је из своје средине финансијски одбор од 9 чланова, у који су ушли: Никола Бајагић, Љубо Бакић, В. Г. Вуковић, Никола Јовановић, Спасоје Пилетић, Јован Пламенац, сердар Раде Пламенац, поп Вуко Поповић и Симо Шобајић. Одбор је изабрао себи за предсједника г. В. Гавра Вуковића и одмах је отпочео свој рад.

(Из Народне Скупштине.) На основу чл. 80. Устава одређена је начелник Мин. Унутр. Дјела г. Митар Ђуровић, за владина повјереника у Народној Скупштини по пословима Министарства Финансија и Грађевина.

У сједницама од ове недјеље Народна Скупштина довршила је претрес о молбама и жалбама, које су јој стигле, и донијела је по истијема своја рјешења, па је за тим приступила претресу Закона о таксама, који јој је Књажевска Влада на рјешење поднијела. Народна Скупштина примила је овај Закон у начелу, а у појединостима претрес још траје.

По овом Закону, а док финансијски одбор не проучи предлог буџета за г. 1907., Народна ће Скупштина узети у претрес друге важније послове, од којих су најглавнији: Трговински Уговор Књажевине Црне Горе са Краљ. Србијом, Закон о пошти, телеграфу и телефону, Закон о орденима, Закон о држ. благајницама и држ. рачуноводству, а ако буде времена, и Закон о уређењу Главне Држ. Контроле.

(Народна Штедионица на Цетињу.) У недјељу 11. фебруара о. г. одржана је прва редовна главна скупштина наше Народне Штедионице, на којој је акционерима изнесен њен рад у прошлој години, који је као младој установи трајао непуних 6 мјесеци. Према прочитаном извјештају од стране Управног и Надзорног Одбора показала је Штедионица овакав успјех: Број чланова у години 1906. био је 220 са 484 удјела, који су свега уплатили К. 13,022-50. Стање улога на приплед било је К. 25,872-50. а зајмова по одбитку наплаћених улога издато је у суми од К. 34,248. — Штедионица је имала прихода свега К. 2433-88, а расхода К. 2034-27., према чему се показује чист добитак од К. 399-61., који је по рјешењу главне скупштине унесен у резервни фонд Штедионице.

Из наведених цифара види се да је Штедионица, и ако је имала великих издатака, ипак показала лијеп успјех, због чега је скупштина и изјавила свим покретачима Штедионице, нарочито благајнику господину Урошу Марићу и контролору госп. кап. Марку Иванишевићу, који су бесплатно своју дужност у Штедионици вршили, благодарност на труду, који су уложили око оснивања и напретка ове установе. На завршетку извршен је избор 3 члана Надзорног Одбора, који су коцком иступили и изабрати су поново за чланове г. Никола Кнежевић и г. Мијат Мијатовић, а од нових г. проф. Михо Вакети. Повјереници Народне Штедионице остали су и даље: Прва Никшићка Штедионица у Никшићу, г. Спасо Гвозденовић на Даниловграду, г. Стево Вујановић у Подгорици и г. Крсту Јанковић на Ријеци.

Упис у II. колу Народне Штедионице, који је отпочео по Новој Години, иде такође врло лијепо, те је до данас у овом кратком року уписано већ око 250 удјела.

(Прилози за српску академску омладину у Москви.) Г. А. Болачић, Србин, артиста царског позоришта у Москви, ријешено је да приреди концертат и корист сиромашне академске омладине у Москви. У концерту ће судјеловати и многи други руски артисте, а сви би имали бити одје-

вени у народном црногорском и србијанском одијелу, те су за куповину црногорских хаљина дали своје прилоге на Цетињу шљедећи:

Министарство Иностраних Дјела круна 200.; Општина Вароши Цетиња кр. 50.; војвода Шако Петровић и Вуко Вулетић по 20. кр.; Видо Л. Иванишевић 14. кр.; Н. Н. 10. кр.; Урош Марић, Марко Петровић, Милосав Раичевић и војвода Илија Пламенац по 10. кр.; Алекса Мартиновић, ком. Павле Пламенац, Никола Кнежевић, Мићо Баровић и др. Стево Огњеновић по 5. кр.; Перо Пејовић и кап. Марко Л. Иванишевић по 2. кр.; кап. Јоко Мартиновић, пор. Вукашин Божовић, Саво Радуловић и Перо М. Почек по 1. круну. У све скупљено круна 387.

(Из занатлијског пјевачко-тамбурашког Друштва). На забавној вечери, коју је поменуто друштво давало 18. фебр. о. г. у просторијама „Хотел Ловћена“, приходовано је кр. 16430 п., дочим је расходо било кр. 2730 п. — Том приликом сјетише се добровољним прилозима г. г.: по 10 кр.: Томаш Павловић и Милан Мековић; Милосав Дедовић 3 кр.; Алек. Мартиновић кр. 130; по кр. 130: Лазо Јововић, Симо Шобајић, Влад. Машећ, Марко Даковић; по 1 кр.: Шпиро Поповић, Јанко Тошковић; по 50 пара: Урош Марић, Марко Томовић, Р. Чупковић, Јанко Чизмар, Милан Чолић, Фердинанд Линц, Ђоко Велимировић, Лазаревић, Одо Ђилећ, Наде Виженгини, Драг. Зима; по 60 пара: Антон Јурковић, Ф. Вимер, Оскар Бирбарх; по 30 пара: Сп. Пилетић, Цвјетко Пилетић, Н. Н., Бркић, Шушњар, Н. Јовановић, М. Иванишевић. — На концерту држато у кафани М. Ђурчића 27. јануара приходовано је с добровољним прилозима кр. 6740. а расходовано круна 580. — Управа Занатлијског Пјевачко-Тамбурашког Друштва благодари свима прилагачима било у новцу било у предметима за лутрију, те моли свакога пријатеља да се zgodном приликом сјете овог друштва.

ТЕЛЕГРАМИ

(Бечког Кор. Бироа).

Биоград, 20 фебруара. Скупштина је последије другог читања примила трговински уговор између Црне Горе и Србије.

Краснојарск, 20 фебруара. На двадест врста од вароши откривене су mine каменог угља.

Беч, 20 фебруара. Цар је примио у опроштајној аудијенцији маркиза од Реверко, а у приватној аудијенцији руског држ. савјетника Мартенса.

Лондон, 20 фебруара. Краљ је отпутовао за Бијариц.

Петроград, 20 фебр. Шрајбер, лекар дванаестог сиберијског регимента, заразио се кугом, занимајући се изучавањем кужних бацила.

Петроград, 21 фебр. Приликом отварања Думе улице су биле пуне свијета, који је викао „живјела амнестија“ а акламирао посланике.

Послије благодарења и по прочитању царског указа Дума је отворена. Са 356 противу 102 гласа изабрат је за председника Головин, који припада љевичи.

Париз, 21 фебр. Књаз Бугарски је овамо стигао.

Петроград, 22 фебр. Цар је примио у аудијенцији Головина, председника Думе. Друга сједница Думе заказана је за петак.

Софија, 22 фебр. Собрање је одобрило уговор о зајму.

Петроград, 23 фебр. Партије деснице ријешиле су, да гласају за амнестију, изизевши злочине терориста.

Москва, 23 фебр. Осам људи у ђачкој униформи разбили су касу универзитета и понијели 30.000 рубаља. Разбојници су умакли и убили полицајца, који их је гонио.

Софија, 24 фебр. Собрање је у тајној сједници одобрило 32 милиона франака за нове кредите војне.

Берлин, 24 фебр. Парламенат је одобрио 29 милиона круна за њемачку јужно-афричку колонију.

Рим, 24 фебр. Опровргава се видјест, по којој се тобож воде преговори о путовању краљевом у Цариград.

Петроград, 24 фебр. За потпредседнике Думе изабрани су кандидати љевиче Дегресин са 345 противу 101 гласа и Познански, посланик вароши Харкова са 349 противу 97 гласова. Вођа октобриста, универзитетски проф. у Казану, Капустин, није добио до 106 гласова. Пobjеда љевиче бурно је поздрављена.

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Јављамо свијема Књ. Управама Основнијех школа, да је изашла из штампе:

ИСТОРИЈА СРПСКОГ НАРОДА

ЗА

четврти разред Основнијех Школа
ДРУГО ИЗДАЊЕ

Цијена 50. пара

Наруџбине треба одмах упућивати Књижари П. М. Калуђеровића, на Цетињу, која ће књиге неодложно разашилати.

Број 53. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина. Одјелење Државна Штампарииа Цетиње, 16. фебруара 1907.

2—3

Званични огласи

ОБЈАВА

Почињући од 1. марта ове год., по нов. кал. — брзи параброд угарско-хрватског парабродског друштва полазећи из Фиуме: понедељником, уторником, петком и суботом у 10 сати и 30 мин. прије подна, а долазити у Котор: уторником, сриједом, суботом и недјељом на 50 минута по подне, и враћати се из Котора истих дана у 2 сата и 30 мин. последије подна.

Према овом распореду кретања параброда и дилижанса из Котора за Цетиње полазиће: уторником, сриједом, суботом и недјељом у 3 сата последије подна, а долазити на Цетиње у 6 сати у вече.

Осталих, пак, дана дилижанса ће полазити из Котора, као и до сада, у 1 сат и 30 мин., а долазити на Цетиње у 7 сати и 30 мин. у вече.

Број 1045. — Из канцеларије поштанско-телеграфског одјелења Министарства Унутрашњих Дјела. Цетиње, 14 фебруара 1907. 1,2

ОБЈАВА

Према ријешењу господина Министра Унутрашњих Дјела од 13. овог мјесеца, број 958. — наређено је свима поштанско-телеграфским штацијама, да примају бесплатно на отправљање све ствари упућене за комитет балканске изложбе, или његове повјеренике.

Наравно, те пошиљке треба да буду спаковане онако, како поштанска правила прописују.

Број 1037. — Из канцеларије поштанско-телеграфског одјелења Министарства Унутрашњих Дјела. Цетиње, 13. фебруара 1907. 1,2

ТРАЖИ СЕ

Радован Влаховић, из Речина, који је у мјесецу октобру прошле године, на позив г. Антонија Јакшића, учитеља на Горанско, пошао је од куће у Црквице с намјером да буде приватни учитељ. Бавио се тамо осам дана, одакле се кренуо за Цетиње. Од тада се за њега ништа незна.

На молбу његова оца Павла моли се свако ко о њему што зна или сазна да достави

(2—3)

канцеларији Мин. Ин. Дјела.

ОБЈАВА

На дад 25. фебруара т. г. Књ. Министарство Финансија и Грађевина, држаће лицитацију о набавци 1500—2000 кубних метара дрва за огријев свију државних надлештава на Цетињу за идућу зимску сезону 1907—8. год.

Ко би се желио примити, да поменути количину дрва предаде у државним магацинима на Цетиње, нека се на горе означени дан пријави потписатој канцеларији, кога ће се дана закључити уговор са понудиоцем најниже цијене; разумије се ако ова буде повољна за министарство.

Лицитанти треба своје понуде, да предаду у запечаћеним писмима; означивши какву врсту дрва нуде, т. ј. питома или букова.

Детаљнији услови уговора и обавјештења о предаји поменуте количине дрва могу се добити у канцеларији министарства сваког дана прије и последије подне, за вријеме канцеларијских часова.

Број 83. Из канцеларије Књ. Министарства Финансија и Грађевина. Цетиње, 7. фебруара 1907.

3—3

ОБЈАВА

Изашао је из штампе:

ПРЕДЛОГ БУЏЕТА

Државних прихода и расхода за 1907. годину.

и може се добити у књижари П. М. Калуђеровића на Цетињу.

Цијена 2. круне

Број 63. Из Канцеларије Министарства Финансија и Грађевина, Одјелење Државна Штампарииа Цетиње, 24. фебруара 1907.

1—3

Службени огласи.

ОГЛАС. — Јавна продаја непокретности овдашње Анђуше Ј. Станковића, извршиће се 15. марта и 15. јула ов. год. у 4 сата последије подне.

Види оглас у „Глас Црногорца“ број 5. Број 121—IV—1906—44.

Улцињ, 16. фебруара 1907.

Општински Суд вар. Улциња
Р. 42, Бр. 101, 1,1

Приватни огласи

Осигуравајуће Друштво „РОССИЈА“

Утврђено указом Његовог Величанства Императора 20. марта 1881 године.

Одобрено у Црној Гори Министарством финансија 3. марта 1905. године.

Сједиште Друштва у Петрограду, у сопственој згради.

Капитал и резерве Друштва износе преко 145.000.000 круна.

Друштво закључује под врло повољним условима:

Осигурања прошив исјезара покретног и непокретног добра сваке врсте, зграда, индустријска предузећа, трговачке робе, покућанства и т. д.

Осигурања животиња т. ј. капитала и прихода за обезбјеђење породице или сопствене старости, мираза дјевојачког, стипендија за ученике и т. д. са и без удјела осигурача у добитку Друштвеном.

Осигурања од несрећних случајева сваке врсте, како појединих лица, тако и колективна осигурања чиновника и радника.

Осигурања љушника од несрећних случајева, који се могу десити за вријеме путовања на жељезницама и паробродима.

Осигурања транспортна по ријекама и морима, по жељезницама и другим путевима.

Ближа обавјештења даје Главна Агентура за Црну Гору на Цетињу а у унутрашњости друштвени агенти.

Р. 150, бр. 6, 3,6

НА ЗНАЊЕ

Част ми је извјестит поштовано грађанство. Да сам нарочито ишао у Србију и купио **старе прелечене шљивовице и клековаче**, коју сам већ почео продавати на већу и мању количину са умјереном цијеном.

Цетиње 23. фебруара 1907.
с поштовањем **Михаило Ђ. Јовановић**
Р. 45, Бр. 105, 1,2

ОБЈАВА

У магазину потписате управе, налази се један кашет сапуна бруто килограма 70. знака М. В. број 1. упућен од царинице Плавничке, овај на царинење, а на име г. браће Марића овдашњих. Пошто исти нијесу могли поднијети рачун, као ни друге потребне документе са којима бише доказали, да је поменути сапун њихова својана, те се са овим позива власник истог сапуна, да у року од 15 дана пријави се за исти, са чистим документима овој управи, иначе ће се роба продати, а са новцем поступити по наређењима царинског закона.

Број 76.
10. фебруара 1907. год.
Управа Царинице Колашин
За Управника, В. С. Микић

Р. 103, Бр. 98, 1,2

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег никад непрежаљеног оца

† **СТАНИШЕ КОПРИВИЦЕ**
официра гарде

који се 19. јануара пресели у вјечност у 83 години свога живота, сматрамо за особиту дужност, да овим путем изјавимо нашу најтоплију благодарност свима онима, који нам ма којим путем изјавише своје саучешће у нашој жалости.

Бањани, 13. фебруара 1907.

Ожалошћени синови: барјактар **Стеван, Раде, Машут и Шпиро** с осталом родбином
Р. 65, Бр. 99, 1,1

Приликом ненадне смрти моје незаборављене мајке

† **МИЛЕ**

која се 13. ов. мјесеца у 51 години живота, последије кратког боловања, пресели у вјечност, указано ми је велико сучешће у мојој големој жалости, те овим путем и срцем и душом благодарим свима и свакоме, из мјеста и са стране, многобројним познаницима, пријатељима и кумовима, и свакоме, ко је и најмање саучешћа усмено, писмено или брзојавно изјавио ожалошћеној фамилији мојој. Особито сам захвалан многобројној пратњи, која нашу милу покојницу испрати до вјечне куће.

Ријека, фебруара 1907.

Ожалошћени син: **Нико П. Џањевић**
Р. 90, Бр. 100, 1,1

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

Приликом смрти нашег нигда незаборављеног оца односно стрица

† **МАЛИШЕ КРГУШИЋА**
капетана у пензији

који се последије кратког боловања 10-ог овог мјесеца пресели у вјечност у 75 год. свога живота и ожалости своју родбину.

Сматрамо за дужност изјавити нашу најискренију доживотну благодарност г. г. кап. Ј. Гојнићу, поруч. Вучићу Влаковићу, који нам изјавише топло саучешће за милим покојником.

Наша највећа и најсрдачнија хвала и признање племеницима Пољанима, оба пола, који нас у болести често посјеђаваше и у оноликом броју нашег покојника до вјечне куће испратише и онако братски и искрено ожалише.

Искрена хвала г. уч. Андрији Брајовићу, са ђацима, који својим присуством спровод увеличаше, а тако исто одања хвала овдашњем свештенику г. Андрији Анђелићу, који с присуством уч. и ђачким покојника лијепо опојаше.

Братска благодарност г. Симу Терићу, који се са лијепојем и толико дирљивим говором опрости са покојником и у кратко изнесе живот и рад покојников.

Хвала нашим познаницима, кумовима и пријатељима и свима онима, који нам, ма којим путем своја саучешћа изјавише и сутим наша срца ублажише.

Поља, 18. фебруара 1907.

Ожалошћени синови: **Миливоје** подоф. ст. војске и **Милан**; синовац: оф. **Видо**; испред цијеле родбине.

Р. 190, Бр. 104 1,1